

Antrenörlerin Öz Yeterlilik ve Antrenörlüğe Yönelik Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Analysis of The Relationship Between The Self-Efficacy and Attitude Levels of Coaching

Cemil SAĞLAM¹, Abdulkerim ÇEVİKER²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Orta Karadeniz bölgesinde yer alan 5 ilde (Çorum, Samsun, Amasya, Ordu, Tokat) 2020/2021 sezonu için vizeli ve lisanslı farklı branşlardaki antrenörlerin öz yeterlilikleri ile antrenörlerin tutum düzeylerinin arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmamızda ölçme aracı olarak Koçak (2020) tarafından geliştirilen Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği ile Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılımına kolmogorov-smirnov testi ile bakılmıştır. Veriler parametrik şartları sağladığı durumda, bağımsız iki grup için independent samples T -Testi, ikiden fazla grup için F testi (ANOVA) ile analiz edilmiş olup, ikiden fazla gruplu karşılaştırmalar için ANOVA kullanılırken, hangi grubun diğerlerinden farklı olduğunu belirlemek için scheffe, tamhane's T 2 testleri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde pearson korelasyon analizi kullanılarak, yanılma düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Normal dağılım göstermeyen verilere iki gruplu karşılaştırmalar için Mann-Whitney U, çoklu grup karşılaştırması için Kruskal Wallis testleri uygulanarak, değişkenler arasındaki ilişkilerin test edilmesi için Spearman sıra sayılar korelasyon katsayısından faydalanılmıştır. Çalışma sonucunda çalışmaya katılan antrenörlerin yarısının 8 yıla kadar tecrübeye sahip olduğu, büyük bir oranının kamu sektöründe çalışıyor olduğu, milli takım düzeyinde antrenörlük yapanların sayısının az olduğu bulunmuştur. İller arasında AÖY ve alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir yeterlilik bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Antrenörlerin antrenörlük kademeleri arttıkça performans yeterliliklerin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 5. ve 4. kademe antrenörler diğer alt kademedeki antrenörlere göre daha çok performans yeterliliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antrenör, Öz yeterlilik, Tutum,

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between the self-efficacy of licensed and licensed coaches in different branches and the attitude levels of coaches for the 2020/2021 season in 5 provinces (Çorum, Samsun, Amasya, Ordu, Tokat) in the Central Black Sea region. As a measurement tool in our research Koçak (2020) the trainer self-efficacy scale developed by was used with the attitude scale towards coaching developed by. The data obtained were evaluated with the SPSS 22.0 program. The normal distribution of the data was analyzed with the Kolmogorov-Smirnov test. When the data met the parametric conditions, they were analyzed with the independent samples T-Test for two independent groups and the F test (ANOVA) for more than two groups. While ANOVA was used for comparisons with more than two groups, scheffe, tamhane's T 2 tests have been used. In determining the direction and strength of the relationship between variables, the error level was taken as 0.05 using pearson correlation analysis. Mann-Whitney U tests for two-group comparisons and Kruskal Wallis tests for multi-group comparisons were applied to data that did not show normal distribution, and Spearman's ordinal number correlation coefficient was used to test the relationships between variables. As a result, it has been concluded that half of the coaches participating in our study have up to 8 years of experience, a large proportion of them work in the public sector, and the number of coaches at the national team level is low. It has been concluded that there is no statistically significant adequacy between the provinces in terms of AÖY and subscale scores. It has been concluded that as the coaching levels of the trainers increase, their performance qualifications also increase. It has been concluded that 5th and 4th level coaches have higher performance qualifications than other lower level trainers.

Keywords: Coach, Self-Sufficiency, Attitude

Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Etik Kurul Karar No: 2020-141

¹ Cemil SAĞLAM, Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, cemilsaglam@hitit.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2601-3550

² Dr. Öğr. Üyesi, Abdulkerim ÇEVİKER, Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, kerimceviker@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6566-1251

İletişim / Corresponding Author:
e-posta/e-mail:

Abdulkerim ÇEVİKER
kerimceviker@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 02.04.2022
Kabul Tarihi/Accepted: 27.06.2022

GİRİŞ

Sporcuların gelişimlerinde fiziksel, zihinsel yüklenmelerinin yanı sıra sosyal ve psikolojik etmenlerde oldukça önemlidir.

Spor faaliyetleri kişilere memnuniyet, keyif ve heyecan vermektedir. Bireylerin pozitif duygularının açığa çıkarılmasında oldukça etkilidir.³⁶ Sporcuların gelişimlerinde antrenörleri de önemli yere sahiptir. Antrenörlerin öz yeterlilik ve antrenörlüğe yönelik tutumları da antrenörler için oldukça önemli kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Antrenör, Öz yeterlilik ve Tutum çalışmamızın ana gövdesini oluşturmaktadır.

Tutum, kişi, nesne ya da olaylar çerçevesinde; düşünce, duygu ve davranışların oluşturulmasını sağlayan tutarlı yargı eğilimleridir.⁷ Sporcu eğitiminin çok önemli bir parçası olan nitelikli antrenörleri yetiştirme çabaları, öncelikle antrenörlüğe ilişkin tutumların bilimsel yöntemlerle belirlenmesine yönelmelidir. Çünkü mesleğe yönelik tutumlar, mesleki yeterlilik algılarını ve meslekteki başarıyı etkileyebilir. Böylece antrenörlüğe yönelik olumlu tutum içerisinde olan bireylerin mesleğe yönelmeleri sağlanabilir. Bu doğrultuda antrenörlük mesleğine yönelik tutumların belirlenmesi, antrenörlük hakkındaki duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tutumları⁴ ve bu tutumlara bağlı davranış çıktılarını ortaya koyabilir. Öte yandan belirlenecek tutumlara göre çocuklarını yönlendirme ve onlara destek olma konusunda ebeveynler cesaretlendirilebilir. Bunlara benzer şekilde, antrenörlüğe yönelik tutumların ölçülmesinin gerekliliğine yönelik örnekler çoğaltılabilir.

Bandura'nın, "bireyin belli bir görevi yapma kapasitesine dair inancı" olarak tanımladığı öz yeterliliğin antrenörlerin müsabaka sürecinde düşünce, motivasyon ve performanslarını etkileyen önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Güçlü öz yeterlilik duygusuna sahip kişiler zorlu problemlerin kolayca üstesinden gelerek, hayal kırıklıklarının ardından daha çabuk toparlanırlar. Ancak düşük öz yeterlilik duygusuna sahip olanlar ise zor görevlerin

kapasitelerinin üzerinde olduğuna inanarak, kendilerine güvenmezler, başarısızlığa odaklanarak çabuk kaybederler.³²

Korkmaz'a göre, bireyin belli görevde başarılı ya da başarısız olma beklentisinde öz yeterlilik algısı etkilidir. Yüksek düzeyde öz yeterliliğe sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çalışmalarla karşı karşıya kaldıklarında daha rahat ve verimli olabilirler.¹⁰ Düşük öz yeterlilik inancına sahip kişiler ise, yapacakları çalışmaların gerçekte olduğundan daha da zor olduğuna inanırlar. Bu tip bir düşünce; kaygıyı ve stresi artırırken; kişinin bir problemi en iyi şekilde çözebilmesi için gereken bakış açısını daraltır.⁸ Yapılan çalışmalarda öz yeterliliğin kişisel hedefler, işi öğrenme, çaba gösterme ve performans düzeylerini öngörme üzerinde de etkileri olduğu belirtilmiştir.⁹

Bu bağlamda antrenörlerin tutumlarının ve öz yeterliliğin tespiti ile mesleklerine ilişkin tutumları geçerli ve güvenilir bir şekilde tespit edilebilir. Dolayısıyla bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla çeşitli kulüplerde ya da resmi kuruluşlarda görev yapan antrenörler ve antrenörlük mesleğiyle ilgilenen araştırmacılar için antrenörleri tutumlarını ve öz yeterliliklerini belirleyerek, literatüre ışık tutması beklenmektedir.

Antrenörlerin Öz Yeterlilik Ve Antrenörlüğe Yönelik Tutumları

Başarı hiçbir zaman tesadüf değildir, bu başarılı bir antrenör içinde geçerlidir. Antrenörlük, bilgilerini sürekli yenileyebilen, pozitif düşünebilen ve tarafsız olabilen tüm sporculara eşit mesafede olabilir.³⁰ Başarılı antrenör, müsabakalarda başarılı yada başarısızlıktan çok sporcunun geleceğine ve faydasına birikim yapan antrenördür.³¹

Antrenörün sporcuyla teknik ve taktik yönden yetiştirmesi ve sporcunun başarılı olmasında rolü büyüktür. Sporcunun sadece kendi yetenekleri ve becerileri kazanmak için yeterli değildir. Sporcunun başarıyı tam olarak sağlaması için mutlaka antrenör desteğine ihtiyaç vardır.³⁴

Antrenör, kendi spor branşının taktik ve tekniklerini farklı yaşlardaki sporculara nasıl uygulanacağını ve nasıl başarı kazanılacağını ayrıca antrenman ve müsabaka dışında sporcunun sosyal yaşantısında ve toplum içerisinde nasıl davranması gerektiğinde öğretir.²⁷ Futbol ve bazı spesifik branşlar dışında ülkemizdeki spor branşlarındaki antrenör kademelerinin sınıflandırılması 1. kademe yardımcı antrenörlükten başlamaktadır. Mesleki anlamda ilgili federasyonların ve spor genel müdürlüğünün ilgili kurumlarının belirlediği çeşitli yükümlülükleri yerine getirmeleri ve istenilen yeterli düzeye gelmeleriyle kademe ilerlemesi sağlayabilirler. Amatör branşlarda antrenörler en son 5. kademe teknik direktör olarak mesleki anlamda en üst düzeye gelebilirler.¹⁴

Antrenörlerin kişilik özellikleri, spor bilgisi, güvenilir olması, zekası, dürüst ve samimi olması sporcu üzerinde büyük bir etki yaratmaktadır.³⁷ Antrenörün bu kişisel özellikleri sporcunun kendisine olan güvenini ve motivasyonunu artıracığından, başarıya ulaşacağı değerlendirilmektedir.

Antrenör yeterliği, sporcuların öğrenme yeterlilikleriyle ilgilense dahi sporcunun müsabaka başarısını da etkilemeyi hedeflemiştir. Fakat antrenör yeterliliğinin sporcular üzerinde öğrenme ve tecrübe kazanmasına etki etmesi biliniyor olmasına rağmen bu durumun halen bir keşfi yapılamamıştır.²²

Antrenör yeterliliği ve tutumu, farklı örgütsel değişkenlerden öğretmen yeterliliği ve tutumuna göre daha farklı etkilenebilir. Örneğin bir okul içerisindeki akademik önem, öğretmen yeterliliğinde ve tutumunda önemli olabilir fakat antrenör yeterliliğinde ve tutumunda önemli olmayabilir.²⁵

Öz yeterlilik, bireyin performansını belirli bir seviyeye getirebilmesi için gerekli olan faaliyetleri planlayarak, bireyin başarılı olarak yapabileceğine ilişkin inancıdır. Albert Banduranın ileri sürdüğü sosyal öğrenme kuramında öz yeterlilik inancı olarak ifade edilmiştir.⁵ Başka bir tanımda ise, öz yeterlilik, bireyin normal bir durumda veya bir problemle karşılaşması sonucunda bireyin

başarılı ya da başarısız olup olamayacağını ya da bunu nasıl başaracağına yönelik inancıdır. Öz yeterlilik inancı kişinin davranışlarını ve yeteneklerine etki ederek başarılı olmasında etken olduğu bilinmektedir.³⁹

Sportif öz yeterlilik; bireylerin sahip olduğu öz yeterlilik inancının sadece sportif kabiliyetleri için olan kısmıdır. Sporcuların sahip olduğu sportif yetenek ve kabiliyetlerinin yeterliliğine olan inancı belirtmektedir.³⁵ Ayrıca bireyin yaşam sürecinde gerekli ve mahiyetli tecrübe kazanmaları kişisel amaç ve hayattan doyum elde etmelerine katkı sağlayacak fiziksel, psikolojik ve sosyolojik eylemlerine bağlıdır.⁴⁰

Sportif öz yeterlilik, spor branşında öğrendiği bir beceriyi nerede ve nasıl ne şekilde uygulaması gerektiğine dair düşünceleri olarak da anlatılmaktadır. Kısa mesafeli koşu yapan sporcunun 100 m’de kendisine olan öz yeterlilik inancı yüksek seviyede olabilir, ancak aynı sporcu uzun mesafeli 5 km’ lik koşusunda öz yeterlilik inancındaki yeterliliği kendisinde görmeyebilir.²¹

Birey herhangi bir spor branşında üst seviyede öz yeterliliğe sahip iken, başka bir spor branşında düşük seviyede öz yeterlilik inancı gelişmiş olabilmektedir.¹⁵

Müsabaka ve yarışmalar sırasında katılımcılar arasında münasebetlerin kurulması ve münasebetlerin pozitif yönde seyretmesinin sağlanması, sportif faaliyetlerin başarısında en mühim unsurunu oluşturmaktadır. Sporcuların bir araya gelmesiyle liderler (yöneticiler, antrenörler, teknik personel vs.) ile birlikte sporcunun çevresindeki ve takım arkadaşlarının desteği, teknik ve taktiklerin nasıl uygulanacağı, sorumluluk paylaşımı gibi realist öngörülerin oluşumu, sporculara özgüven kazandırılması gibi süreçlerin hayata geçmesini sağlayacaktır.²³

Tutum, bireyin hayatı boyunca kazandığı tecrübe ve deneyimler sonucu oluşan, kendisinin ilgili duyduğu bir konunun bütün yönlerine yönelik, bireyin davranışlarını bunun üzerine yönlendirmesi veya bireyin davranışlarında duygusal ve zihinsel olarak

hazırlıklı olma durumudur. Kısaca özetleyecek olursak; Tutum, kişilerin yaşantıları sonu kazandıkları, davranışlara yön veren ve karar verme esnasında tarafsızlığa sebep olan bir durumdur.³⁸

Tutum, bazı objelere veya vaziyetlere karşı ilgili olmak ya da uzak durmakla birlikte, bütün bu durumlara karşı bireyin, belli bir davranış göstermesine hazır olması

gerektiğini beyan etmektedir. Tutum, kişinin objeyi ya da kavramları pozitif veya negatif olarak değerlendirmesidir.²⁴

Genel olarak, tutumlar kişilerin düşüncelerini, duygu ve davranışlarına etki eder. Buna istinaden öğretmenlerin mesleklerine karşı tutumları, mesleğini sevmek, başarılı olmak ve mesleğinin gereklerini karşılamak için büyük bir öneme sahiptir.¹⁹

MATERYAL VE METOT

Yöntem

Çalışmamızda antrenör görüşleriyle antrenörlerin öz yeterlilik ve antrenörlüğe ilişkin tutum düzeyleri incelenmiş, literatür bilgisi ve çeşitli istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak çalışmamız sonuçlandırılmış ve sonuca ilişkin öneriler sunulmuştur.

Çalışma grubumuzu farklı spor branşlarında Orta Karadeniz bölgesinde aktif olarak antrenörlük yapan çalışmamıza isteklilik ve gönüllülük esasına göre katılmayı kabul eden mevcut sezonda antrenör belgesine sahip ve vizeli, kadın – erkek (n=292) antrenör çalışma grubumuzu oluşturmuştur.

Çalışmamızda Koçak, (2020) tarafından geliştirilen Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği ile Koçak, (2020) tarafından geliştirilen Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca antrenörlerin sosyo – demografik bilgilerini belirlemek için bir form oluşturulmuş ve bu formda ölçme araçlarıyla birlikte antrenörlere uygulanmıştır. Ölçme araçlarının geçerlilik ve güvenilirliğini yapan araştırmacı tarafından gerekli izin mail yoluyla alınmış ekte yer alan belgelerde yer almaktadır.

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS (Versiyon 22.0, SPSS Inc., Chicago, IL, USA, Lisans: Hitit Üniversitesi) paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler anket ve ölçekler ile elde edilen sürekli

değişkenler için dağılım varsayımlarına uygun olarak ortalama±standart sapma veya ortanca (en küçük-en büyük) olarak raporlanmıştır. Kategorik verilerin frekans dağılımları sayı ve yüzde (%) olarak sunulmuştur. Sosyo-demografik özelliklere göre oluşan bağımsız iki grup arasındaki ölçek puanlarının karşılaştırılmasında veri normal dağılmadığı için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Bağımsız ikiden fazla grup arasındaki ölçek puanlarının karşılaştırılması veri normal dağılmadığı için Kruskal Wallis testi kullanılarak yapılmıştır. Kruskal Wallis test sonrasında farklı olan grubu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U post-hoc çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği ve Antrenör Öz Yeterlilik Ölçeği puanları ve bazı sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler veri dağılımına uygun olarak Spearman korelasyon katsayısı hesaplanarak araştırılmıştır. Sayısal iki farklı ölçek puanı arasındaki modelleme Doğrusal Regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi için $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kuruluna yönerge gereği yüksek lisans tez danışmanı sorumluluğunda başvuru yapılmış 04/12/2020 tarih ve 2020-147 sayı ve 2020 – 141 karar numarasıyla gerekli izinler alınmıştır. İlgili izin eklerde bulunmaktadır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmadan Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirilmesi

Araştırma sonucunda bulgular tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenleri

Antrenörlerin Çalıştıkları İller	N	%
Çorum	101	34,6
Amasya	46	15,8
Tokat	38	13,0
Ordu	41	14,0
Samsun	66	22,6
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Yaş Dağılımı		
18-23	14	4,8
24-29	51	17,5
30-35	90	30,8
36-41	87	29,8
42-48	37	12,7
49 ve üzeri	13	4,5
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Cinsiyeti		
Erkek	235	80,5
Kadın	57	19,5
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Eğitim Durumu		
Orta Okul	2	,7
Lise	22	7,5
Ön Lisans	32	11,0
Lisans	198	67,8
	38	13,0

Tablo 1. (Devamı)

Lisans Üstü		
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Sahip Olduğu Antrenörlük Kademesi		
1. Kademe	63	21,6
2. Kademe	107	36,6
3. Kademe	96	32,9
4. Kademe	19	6,5
5. Kademe	7	2,4
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Antrenörlük Deneyimi		
1-4 Yıl	66	22,6
5-8 Yıl	100	34,2
9-12 Yıl	75	25,7
13-17 Yıl	28	9,6
17 Yıl ve Üzeri	23	7,9
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Çalıştığı Kurum		
Kamu	213	72,9
Özel Spor Kulübü	61	20,9
Yerel Yönetimler	18	6,2
Toplam	292	100,0
Milli Takımda Antrenörlük Yapanlar		
Evet	87	29,8
Hayır	205	70,2
Toplam	292	100,0
Katılımcıların Aylık Geliri		
0 - 2324 TL	32	11,0
2325 - 4500 TL	144	49,3
4501 - 6500 TL	100	34,2
6501 - 8500 TL	16	5,5
Toplam	292	100,0

Tablo 2. Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Antrenörlük İline Göre Kruskal-Wallis Test

Antrenörlük İli	Performans Yeterliği	Psikolojik Yeterlik	Öğretim Yeterliği	Kişilik Edindirme Yeterliği	Yönetim Yeterliği	Toplam AÖY	
Çorum	N	101	101	101	101	101	
	Ort.	17,33	18,04	21,3168	18,6139	17,4455	92,7624
	SS	3,30	2,977	4,10836	2,99990	3,43650	15,24214
	Ortanca	18,00	19,0000	22,0000	20,0000	18,0000	96,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
Amasya	N	46	46	46	46	46	
	Ort.	17,3696	18,1957	21,3913	18,8478	17,5000	93,3043
	SS	2,35097	1,84535	3,14451	1,80083	2,48328	9,14785
	Ortanca	18,0000	19,0000	22,0000	20,0000	18,0000	94,0000
	Min.	10,00	13,00	10,00	14,00	11,00	66,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
Tokat	N	38	38	38	38	38	
	Ort.	17,6579	18,0000	22,3684	18,7895	17,8421	94,6579
	SS	2,96170	2,78024	2,73536	1,63009	2,45529	9,02931
	Ortanca	18,0000	19,0000	23,0000	20,0000	19,0000	95,0000
	Min.	7,00	9,00	15,00	16,00	13,00	68,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00

Tablo 2.
(Devamı)

	N	41	41	41	41	41	41
Ordu	Ort.	18,2439	18,4634	23,0976	18,5366	18,3902	96,7317
	SS	1,65500	1,59840	2,13078	1,48488	1,82863	6,02920
	Ortanca	18,0000	18,0000	23,0000	18,0000	19,0000	97,0000
	Min.	14,00	15,00	18,00	16,00	13,00	81,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
	N	66	66	66	66	66	66
Samsun	Ort.	17,7727	18,2121	21,5606	18,4848	17,8788	93,9091
	SS	3,04730	2,24304	3,15316	2,09939	2,64002	10,83829
	Ortanca	19,0000	19,0000	22,0000	20,0000	19,0000	97,0000
	Min.	5,00	7,00	12,00	13,00	7,00	52,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
p değeri		0,474	0,948	0,044	0,368	0,588	0,673

Tabloya göre Kruskal-Wallis Test sonucunda antrenörlük illeri arasında AÖY ve alt ölçek puan dağılımları karşılaştırıldığında sadece gruplar arasında öğretim yeterliği puanında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Ortalamalar incelendiğinde ise bu anlamlı farklılığın Ordu ilinde antrenörlük yapanlar lehine olduğu göze çarpmaktadır. Ancak Bonferroni düzeltmeli çoklu karşılaştırma testleri ile ikili karşılaştırmalara bakıldığında hiçbir grupta öğretim yeterliği puanları

arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > 0,05$). Antrenörlük illeri arasında AÖY ve alt ölçek performans yeterliği, psikolojik yeterlik, kişilik edindirme yeterliği, yönetim yeterliği puan dağılımları karşılaştırıldığında anlamlı farklılık göstermediği ($p > 0,05$), ancak performans yeterliği, psikolojik yeterlikte ve yönetim yeterliği Ordu ili antrenörlerinin, kişilik edindirme yeterliğinde Çorum ili antrenörlerinin ortalamasının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Antrenörlerin Cinsiyet Göre Dağılımları

Cinsiyet		Performans Yeterliği	Psikolojik Yeterlik	Öğretim Yeterliği	Kişilik Edindirme Yeterliği	Yönetim Yeterliği	Toplam AÖY
Erkek	N	235	235	235	235	235	235
	Ort.	17,6128	18,1660	21,8468	18,6468	17,7106	93,9830
	SS	2,82674	2,37196	3,26892	2,18550	2,75985	11,15584
	Ortanca	18,0000	19,0000	22,0000	20,0000	18,0000	96,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
Kadın	N	57	57	57	57	57	57
	Ort.	17,5965	18,1404	21,4561	18,5789	17,8421	93,6140
	SS	3,09296	2,81855	3,88711	2,69223	3,03427	13,67578
	Ortanca	19,0000	19,0000	22,0000	20,0000	19,0000	97,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
p değeri		0,911	0,630	0,688	0,756	0,433	0,677

Tablo 3'e göre antrenörlerin cinsiyet durumları AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki

değişken açısından istatistik açısından anlamlı bir fark görülmemektedir ($p > 0,05$). Ancak erkek antrenörlerin performans yeterliği, psikolojik yeterlik, öğretim yeterliği ve kişilik

edindirme yeterliği puanları kadın antrenörlere göre yüksek çıkmıştır. Kadın antrenörlerin yönetim yeterliği puanları erkek antrenörlere göre yüksek bulunmuştur. Çalıştığı Kuruma Göre Kruskal-Wallis Testi öğretim yeterliği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Antrenörlük illeri arasında AÖY ve alt ölçek performans yeterliği, psikolojik yeterlik,

kişilik edindirme yeterliği, yönetim yeterliği puan dağılımları karşılaştırıldığında anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$), ancak performans yeterliği, psikolojik yeterlikte ve yönetim yeterliği Ordu ili antrenörlerinin, kişilik edindirme yeterliğinde Çorum ili antrenörlerinin ortalamasının yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Antrenörlerin Çalıştığı Kuruma Göre Kruskal-Wallis Testi.

Çalıştığınız Kurum	Performans Yeterliği	Psikolojik Yeterlik	Öğretim Yeterliği	Kişilik Edindirme Yeterliği	Yönetim Yeterliği	Toplam AÖY	
Kamu¹	N	213	213	213	213	213	
	Ort.	17,6948	18,2488	21,7230	18,7887	18,1596	94,6150
	SS	2,57635	2,14103	3,15081	1,98994	2,33974	9,93005
	Ortanca	18,0000	19,0000	22,0000	20,0000	19,0000	96,0000
	Min.	4,00	8,00	5,00	6,00	4,00	27,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
Özel Spor Kulübü²	N	61	61	61	61	61	
	Ort.	17,3115	18,0328	21,8033	18,2459	16,3934	91,7869
	SS	3,51445	2,96067	3,66433	2,64358	3,36293	14,01679
	Ortanca	18,0000	19,0000	22,0000	19,0000	17,0000	94,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
Yerel Yönetimler³	N	18	18	18	18	18	
	Ort.	17,6111	17,5556	22,2222	18,1111	17,2778	92,7778
	SS	3,83695	3,86876	5,08233	3,80230	4,25379	19,56153
	Ortanca	18,0000	18,5000	25,0000	20,0000	20,0000	97,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	20,00	105,00
P değeri	0,785	0,955	0,169	0,197	0,001*	0,200	
Bonferroni					1>2		

Antrenörlerin çalıştıkları kurum ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında yönetim yeterliği puanları istatistiksel olarak anlamlı farklı bulundu ($p=0,001$). Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U post-hoc çoklu karşılaştırma testleri ile ikili karşılaştırmalara bakıldığında Özel Spor Kulübü ve Kamu kurumunda çalışanlar arasında Yönetim yeterliği değişkeni itibarıyla istatistiksel olarak anlamlı farklı bulunmuştur ($p=0,001$).

Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerin çalıştığı kurum göz önünde bulundurulduğunda Kamu Kurumlarında çalışanların Özel Spor Kulüplerinde çalışan antrenörlere göre yönetim yeterliliği açısından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan antrenörlerin performans yeterliği, psikolojik yeterlik, öğretim yeterliği ve kişilik edindirme yeterliği alt boyutlarında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5. Antrenörlüğe Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutları ve Milli Takım Antrenörlük Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi.

Milli Takım Antrenörlük	Performans Yeterliği	Psikolojik Yeterlik	Öğretim Yeterliği	Kişilik Edindirme Yeterliği	Yönetim Yeterliği	Toplam AÖY
N	87	87	87	87	87	87
Ort.	18,2414	18,4713	22,0230	19,1379	18,6092	96,4828
SS	2,32762	2,07890	2,68924	1,60792	2,03662	8,26433
Evet	Ortanca	19,0000	19,0000	22,0000	20,0000	98,0000
	Min.	8,00	9,00	15,00	13,00	66,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	105,00
N	205	205	205	205	205	205
Ort.	17,3415	18,0293	21,6634	18,4195	17,3659	92,8195
SS	3,04388	2,59885	3,65402	2,49502	3,00943	12,70100
Hayır	Ortanca	18,0000	19,0000	22,0000	20,0000	95,0000
	Min.	4,00	4,00	5,00	4,00	21,00
	Maks.	20,00	20,00	25,00	20,00	105,00
p değeri	0,006	0,150	0,862	0,006	<0,001	0,005

Antrenörlerin Milli olup olmaması ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında performans yeterliği, kişilik edinme ve yönetim yeterliği puanları istatistiksel olarak anlamlı farklı bulundu (sırasıyla $p=0,006$; $p=0,006$; $p=0,001$). Ayrıca Antrenörlerin Milli olup olmaması ile AÖY ölçeğinin toplam puanları karşılaştırıldığında $p=0,005$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Özellikle çalışmamıza katılan

milli antrenörlerin, milli olamayan antrenörlere göre performans, kişilik edinme ve yönetim yeterliği konusunda daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Diğer ortalamalara baktığımızda psikolojik yeterlik ve öğretim yeterliğinde milli takım antrenörlerinin ortalamasının milli takımda antrenörlük yapmamış antrenörlerden yüksek olduğu görülmüştür.

Antrenörlerin gelirleri ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında kişilik edinme yeterliliği puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklı bulunmuştur ($p=0,008$). Bonferroni düzeltmeli post-hoc çoklu karşılaştırma testleri ile ikili karşılaştırmalara bakıldığında 0-2324 TL ile 8501 TL ve üzeri, 2325-4500 TL ile 8501 TL ve üzeri, 4501-6500 TL ile 8501 TL ve üzeri, 6501 TL ile 8500 TL ile 8501 TL grupları arasında (sırasıyla $p=0,0011$,

$p=0,004$, $p=0,001$, $p=0,008$) kişisel edinme yeterliliği puanlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerden farklı gelir grupları arasında hepsinde ortalama açısından farklılık olduğu tespit edilmiştir. 6501 - 8500 TL gelir grubundaki antrenörlerin diğer gelir gruplarından performans yeterliği, psikolojik yeterlik, öğretim yeterliği, kişilik edinme yeterliği ve yönetim yeterliği puanları açısından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir

Antrenörlerin çalıştıkları il ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bilişsel tutum puanlarına göre anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,006$). Bonferroni düzeltmeli post-hoc çoklu

karşılaştırma testleri ile ikili karşılaştırmalara bakıldığında Amasya ve Ordu illerinde bilişsel yeterlilik puanları anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,002$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerin çalıştıkları

il dikkate alındığında Ordu ilinde çalışan antrenörlerin Amasya ilinde çalışan antrenörlere göre bilişsel tutum puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Duyuşsal ve davranışsal tutum alt boyutlara

baktığımızda anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak Ordu ili antrenörlerinin duyuşsal ve davranışsal tutum alt boyut ortalaması diğer illerin ortalamasına göre yüksek bulunmuştur.

Antrenörlerin cinsiyeti ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı bir fark görülmemektedir ($p>0,05$). Alt boyutların ortalama puanlarına

baktığımızda erkek antrenörlerin duyuşsal ve davranışsal tutum puanlarının kadınlardan yüksek olduğu görülmüştür. Kadın antrenörlerde ise bilişsel tutum puanı erkeklerden yüksektir.

Antrenörlerin çalıştığı kurumlar düzeyleri ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Alt boyutların ortalama puanlarına baktığımızda özel spor kulüplerinde çalışan antrenörlerin duyuşsal tutum puanlarının

diğer kurumlarda çalışan antrenörlerden yüksek olduğu görülmüştür. Yerel yönetimlerde çalışan antrenörlerin bilişsel tutum puanlarının diğer kurumlarda çalışan antrenörlerden yüksek olduğu görülmüştür. Davranışsal tutum puanlarında kamuda çalışan antrenörlerin diğer kurumlarda çalışan antrenörlerden yüksek olduğu görülmüştür.

Antrenörlerin milli takım düzeyleri ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Alt boyutların ortalama puanlarına baktığımızda

milli takımlarda görev yapmış antrenörlerin duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tutum puanlarının milli takımlarda çalışmayan antrenörlerden yüksek olduğu görülmüştür.

Antrenörlerin gelir düzeyleri ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında davranışsal tutum puanlarında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,036$). Bonferroni düzeltmeli çoklu karşılaştırma testleri ile ikili karşılaştırmalara bakıldığında 4501-6500 ile 8501 TL ve üzeri gelir grupları arasında davranışsal tutum ($P=0,038$) puanlarında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerden 4501 - 6500 TL arası gelir grubuna sahip olanların davranışsal tutum puan ortalamaları 8500 TL ve üzeri

gelir grubuna sahip olan antrenörlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Antrenörlerin gelir ile duyuşsal ve bilişsel tutum puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Duyuşsal tutum puan ortalamalarına baktığımızda 2325 - 4500 TL gelire sahip antrenörlerin puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bilişsel tutum puan ortalamalarına baktığımızda ise 4501 - 6500 TL gelire sahip antrenörlerin puanlarının yüksek olduğu görülmüştür

AÖY toplam ve tüm alt ölçek puanları ile AYT toplam ve tüm alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. İlişki düzeyleri zayıf veya orta düzeylerde gerçekleşmiştir. Daha detaylı incelenecek olursa, AÖY ölçeğinin alt

bileşenlerinden performans yeterliliği ile AYT ölçeğinin alt bileşenlerinden Duyuşsal tutum değişkenleri arasında $r=0,375$ değerinde pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişkiler içersinde en düşük korelasyon kat sayısı kişisel

yeterlilik edinme ile bilişsel tutum değişkenleri arasında ($r=0,242$) hesaplanırken, en yüksek korelasyon kat sayısı kişilik edinme yeterliliği ile duyuşsal tutum değişkenleri arasında ($r=0,479$) gerçekleşmiştir. Diğer taraftan AYT ölçeği toplam puanları ile AÖY ölçeği toplam puanları arasında $r=0,640$ değerinde pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Antrenörlerin tutumlarının ve öz yeterliğin tespiti ile mesleklerine ilişkin tutumları geçerli ve güvenilir bir şekilde tespit edilebilir. Dolayısıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçlarla çeşitli kulüplerde ya da resmi kuruluşlarda görev yapan antrenörler ve antrenörlük mesleğiyle ilgilenen araştırmacılar için antrenörleri tutumlarını ve öz yeterliklerini belirleyerek, literatüre ışık tutması beklenmektedir.

Çalışmadan çıkan sonuçlara göre katılımcıların antrenörlük yaptıkları iller arasında AÖY ve alt ölçek puan dağılımları karşılaştırıldığında öğretim yeterliği puanında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 2). Bu anlamlı farklılığın Ordu ilinde antrenörlük yapanlar lehine olduğu göze çarpmaktadır. Yani Ordu ilinde antrenörlük yapan antrenörlerin yeterli bir öğretim yeteneğine sahip olduğunu söyleyebiliriz. Ordu ilindeki antrenörlerin antrenörlüğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonuçlardan çıkarılabilir.

Durdubaş ve diğerleri (2020) antrenörler üzerine yaptığı çalışmada, antrenörlerin tutumlarına ilişkin ortalama skorlarına bakmışlar ve antrenörlerin konsantrasyon teknikleri, imgeleme ve hedef belirleme gibi konularda bilgi algılarının görece yüksek olduğu bulmuşlardır. Antrenörlerin iletişim becerileri, kişilik özellikleri ve spor becerilerinin yaşama aktarılması gibi konularda kendi bilgilerini algıladıkları belirtmişlerdir.

Çalışmanın bulgularına göre antrenörlerin cinsiyet durumları AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından istatistik açısından anlamlı bir fark görülmemektedir ($p>0,05$) (Tablo 3). Çalışmamızın sonuçlarına göre

cinsiyet faktörünün antrenörlüğe yönelik tutum açısından değişiklik olmadığını söyleyebiliriz.

Kayhan ve Erdem'in (2019) yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde spor eğitimi gören öğrencilerin antrenörlük mesleğine tutum ölçeğinin sevgi ve ilgi alt boyutlarında erkek ve kadın öğrenciler arasında anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. Spor eğitimi alan üniversite öğrencileri üzerine yapılmış bir çalışmada Cinpolat ve diğerleri (2016), öğrencilerin öğretmenlik mesleğine tutumlarını incelemiş ve cinsiyet değişkenine göre kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılığa rastlamıştır. Bu araştırmada kadın öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Dinçer (2019) yaptığı çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerinin mesleğine yönelik tutumlarının ölçülmesinde öğretmenlerin cinsiyetine göre mesleğe karşı tutumlarının belirlemek için yapılan analizde öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik mesleki sevgi ve mesleki kaygı tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur. Çakır ve diğerlerinin (2006) Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine göre kadın öğretmen adayları lehine elde edilen bulgular görülmüştür. Diğer bir deyişle, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına nazaran öğretmenliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu düşünülebilir. Diğer taraftan, öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları üzerinde orta düzeyde bir etki büyüklüğüne sahip olduğu görülen cinsiyet değişkeninin, öğretmenliğe ilişkin tutumlar üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Bizim çalışmamızda erkek ve kadın antrenörlerinin antrenörlüğe yönelik tutumları değişiklik göstermemiştir.

Çalışmamızda antrenörlerin çalıştıkları kurum ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında yönetim yeterliği puanları istatistiksel olarak anlamlı farklı bulundu ($p=0,001$). Karşılaştırmalara bakıldığında özel spor kulübü ve kamu

kurumunda çalışanlar arasında Yönetim yeterliği değişkeninde istatistiksel olarak anlamlı farklı bulunmuştur ($p=0,001$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerin çalıştığı kurum düşünüldüğünde kamu kurumlarında çalışanların özel spor kulüplerinde çalışan antrenörlere göre yönetim yeterliliği açısından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan antrenörlerin performans yeterliği, psikolojik yeterlik, öğretim yeterliği ve kişilik edindirme yeterliği alt boyutlarında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 4). Kamu kurumlarında çalışan antrenörlerin yönetim yeterliliği tutumunun olması, kamu kuruluşlarında bulunan çalışma ortamının bu durumu etkilediği söylenebilir.

Erdemli (2019) yaptığı çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının toplam puanları görev yaptığı yer değişkenine göre incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları toplam puanları görev yaptığı yer değişkenine göre anlamlı farklılık saptamamıştır ($p>0,05$). Akbal (2016) araştırmasında araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların puan ortalamaları görev yapılan yer değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür.

Antrenörlerin Milli olup olmaması ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında performans yeterliği, kişilik edinme ve yönetim yeterliği puanları istatistiksel olarak anlamlı farklı bulunmuştur (sırasıyla $p=0,006$; $p=0,006$; $p=0,001$). Ayrıca Antrenörlerin Milli olup olmaması ile AÖY ölçeğinin toplam puanları karşılaştırıldığında $p=0,005$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür (Tablo 5).

Antrenörlerin gelirleri ile AÖY ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında kişilik edinme yeterliliği puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklı bulunmuştur ($p=0,008$). Karşılaştırmalara bakıldığında 0-2324 TL ile 8501 TL ve üzeri, 2325-4500 TL ile 8501 TL ve üzeri, 4501-6500 TL ile 8501 TL ve üzeri, 6501 TL ile 8500 ile 8501 TL grupları

arasında (sırasıyla $p=0,0011$, $P=0,004$, $p=0,001$, $p=0,008$) kişisel edinme yeterliliği puanlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerden farklı gelir grupları arasında hepsinde ortalama açısından farklılık olduğu tespit edilmiştir. 6501 - 8500 TL gelir grubundaki antrenörlerin diğer gelir gruplarından performans yeterliği, psikolojik yeterlik, öğretim yeterliği, kişilik edindirme yeterliği ve yönetim yeterliği puanları açısından daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Yüksek gelire sahip antrenörlerin antrenörlüğe yönelik tutumlarının yüksek seviyede olduğu söylenebilir. Çıkan bu sonuçlardan ekonomik gelirin yüksek olması mesleğe olan bağlılığı arttırdığını söylenebilir.

Dinçer (2019) yaptığı çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerinin mesleğine yönelik tutumlarının ölçülmesinde öğretmenlerin gelir düzeyi değişkenine göre mesleki sevgilerinin boyutunda gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Çalışmada 3000-4000TL ve 4000-5000TL gelir düzeyi olan öğretmenlerin 2000-3000TL gelir düzeyi olan öğretmenlere göre mesleki sevgilerinin daha yüksek olduğu görülürken. Yine çalışmada 2000-3000TL gelir düzeyi olan öğretmenlerin ve 3000-4000TL ve 4000-5000TL gelir düzeyi olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Erdemli (2019) yaptığı çalışmasında katılımcıların aile gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun toplam puanlarının arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı ilişki saptamamıştır ($p>0,05$). Altuntaş ve diğerleri (2016) çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine tutumlar aylık gelir değişkenine göre incelendiğinde, aylık gelir değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Erdemli (2019) Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında aylık gelir değişkeni açısından değerlendirildiğinde belirleyici bir etken değildir yorumunda bulunmuştur.

Çalışmada antrenörlerin çalıştıkları il ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bilişsel tutum puanlarına

göre anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,006$). Karşılaştırmalara bakıldığında Amasya ve Ordu illerinde bilişsel yeterlilik puanları anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,002$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerin çalıştıkları il dikkate alındığında Ordu ilinde çalışan antrenörlerin Amasya ilinde çalışan antrenörlere göre bilişsel tutum puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Antrenörlerin yaşı ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bilişsel tutum puanlarına göre anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,030$). Karşılaştırmalara bakıldığında 18-23 ile 36-41 yaş grupları arasında bilişsel tutum puanları anlamlı fark bulunmuştur ($P=0,028$). Özellikle çalışmamıza katılan 18-23 yaş arası antrenörlerin, 36-41 yaş arası antrenörlere göre bilişsel tutum ortalamaları açısından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca antrenörlerin yaşı ile AYT ölçeğinin toplam puanları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,043$). Duyuşsal tutum ve davranışsal tutum puan ortalamalarına baktığımızda 18-23 yaş arası antrenörlerin diğer yaş gruplarından yüksek puana sahip olduğu görülmüştür.

Ağırbaş ve diğerlerinin (2020) yaptığı çalışmada antrenörlerin yaş grupları ile ne öz yeterlilik ne de iletişim becerileri arasında anlamlı bir fark olmadığı görüldü. Literatürde spor alanında yaş grupları ile öz yeterlilik düzeylerini inceleyen başka bir araştırmaya rastlanmazken, iletişim becerileri konusunda ise benzer sonuçlara rastlanmaktadır. Bilgin (2020) halk oyunları oynayan öğrencilerin ve sporcuların yaş değişkenine göre antrenörlerin iletişim beceri puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını bildirmişlerdir.

Çalışmada antrenörlerin cinsiyeti ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı bir fark görülmemektedir ($p>0,05$). Antrenörlerin çalıştığı kurumlar düzeyleri ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Antrenörlerin milli takım düzeyleri

ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Antrenörlerin gelir düzeyleri ile AYT ve alt ölçeklerinden aldıkları puan dağılımları karşılaştırıldığında davranışsal tutum puanlarında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0,036$). Karşılaştırmalara bakıldığında 4501-6500 ile 8501 TL ve üzeri gelir grupları arasında davranışsal tutum ($P=0,038$) puanlarında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Özellikle çalışmamıza katılan antrenörlerden 4501 - 6500 TL arası gelir grubuna sahip olanların davranışsal tutum puan ortalamaları 8500 TL ve üzeri gelir grubuna sahip olan antrenörlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Antrenörlerin gelir ile duyuşsal ve bilişsel tutum puan dağılımları karşılaştırıldığında bu iki değişken açısından anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$). Duyuşsal tutum puan ortalamalarına baktığımızda 2325 - 4500 TL gelire sahip antrenörlerin puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bilişsel tutum puan ortalamalarına baktığımızda ise 4501 - 6500 TL gelire sahip antrenörlerin puanlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Altuntaş ve diğerleri (2016) çalışmalarında beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri aylık gelir değişkenine göre incelenmiş, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri ile aylık gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan da beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin aile gelir düzeyleri “öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikler açısından belirleyici bir etken değildir” sonucuna varmışlardır.

AÖY toplam ve tüm alt ölçek puanları ile AYT toplam ve tüm alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. İlişki düzeyleri zayıf veya orta düzeylerde gerçekleşmiştir. Daha detaylı incelenecek olursa, AÖY ölçeğinin alt bileşenlerinden performans yeterliliği ile AYT ölçeğinin alt bileşenlerinden Duyuşsal tutum değişkenleri arasında $r= 0,375$

değerinde pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişkiler içerisinde en düşük korelasyon kat sayısı kişisel yeterlilik edinme ile bilişsel tutum değişkenleri arasında ($r= 0,242$) hesaplanırken, en yüksek korelasyon kat sayısı kişilik edinme yeterliliği ile duyuşsal tutum değişkenleri arasında ($r=0,479$) gerçekleşmiştir. Diğer taraftan AYT ölçeği toplam puanları ile AÖY ölçeği toplam puanları arasında $r=0,640$ değerinde pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Altuntaş ve diğerleri (2016) çalışmalarında beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Konuyla ilgili yapılan farklı bir çalışmada öz yeterlik ve öğretmenlik

mesleğine ilişkin tutum arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Demirtaş ve diğerleri, 2011). Ayrıca; Demirtaş ve diğerleri, (2011) pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki durumunu, “Bölüm değişkeni açısından öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlik algıları arasındaki farklılığın bir sonucu olabileceği düşünülmektedir.” olarak ifade etmişlerdir. Demirtaş, ve diğerleri yaptıkları çalışmada (2011) öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile mesleğe yönelik tutumları arasında pozitif yönde düşük düzeyde (orta düzeye yakın, $r= .28$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Konuyla ilgili bazı çalışmalarda da (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Oğuz ve Topkaya, 2008) öz yeterlik ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum arasında pozitif yönde, anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak çalışmamıza katılan antrenörlerin genel olarak yarısının 8 yıla kadar tecrübeye sahip oldukları görülmektedir. Antrenörlerin büyük bir oranının kamu sektöründe çalışan antrenörler olduğu, milli takım düzeyinde antrenörlük yapanların sayısının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada iller arasında AÖY ve alt ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Antrenörlerin antrenörlük kademeleri arttıkça buna bağlı olarak performans yeterliliklerin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 5. ve 4. kademe antrenörler diğer alt kademedeki antrenörlere göre daha çok performans yeterliliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Antrenörlüğe yönelik tutumun illere göre, sahip olunan antrenörlük kademesine göre, antrenörlükte çalışma yıllarına göre, çalıştıkları kurumlara göre ve gelirlerinin yüksekliğine göre değişiklik gösterdiği ancak, eğitim seviyesinde yıllara göre antrenörlükte çalışma tecrübesine göre ve cinsiyete göre değişiklik göstermediği sonucuna varabiliriz.

Antrenörlerin öz yeterliklerinde çalıştıkları illere göre, yaş gruplarına göre ve gelirlerinin yüksekliğine göre değişiklik gösterdiği ancak, cinsiyete göre, eğitim durumuna göre, sahip olunan antrenörlük kademesine göre, antrenörlükte çalışma yıllarına göre ve çalıştıkları kurumlara göre değişiklik göstermediği sonucuna varabiliriz. Kurumlarda ya da kulüplerde antrenörlük yapan bireylerin üzerine çalışmalar yapılarak bu antrenörlerin antrenörlük mesleğine karşı tutumlarına ilişkin genel bir profil belirlenebilir. Antrenörlerin mesleğe yönelik tutumlar arasında farklılıklar varsa sebepleri ortaya konabilir. Antrenörlerin mesleklerine karşı tutumları olumsuz yönde ise olumsuz etkilerin bulunması ve başarılı olabilmeleri için etkenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilebilir. Antrenörlerin tutumlarının ve öz yeterliğin tespiti ile mesleklerine ilişkin tutumları geçerli ve güvenilir bir şekilde tespit edilebilir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla çeşitli kulüplerde ya da resmi kuruluşlarda görev yapan antrenörler ve

antrenörlük mesleğiyle ilgilenen araştırmacılar için antrenörlerin tutumlarını ve

öz yeterliklerini belirleyerek, literatüre ışık tutması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

1. Ağırbaş, İ.S., Erel, S. ve Belli, E. (2020). "Antrenörlerin Öz Yeterlilikleri ile İletişim Becerileri İlişkisi". *Anatolia Sport Research*, 1(1), 25-36. doi:10.29228/anatoliasr.3
2. Akbal, M. (2016). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
3. Altuntaş, E.A, Kul, M. ve Karataş, İ. (2016). "Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişki". *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 2(2), 196-215.
4. Bagozzi, R.P. and Burnkrant, R.E. (1985). "Attitude Organization and Attitude Behavior Relation: A Reply to Dillon and Kumar". *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(1), 47-57.
5. Bandura, A. (1997). "Self-Efficacy in Changing Societies". In: Bandura, A. (Ed.). *Exercise of Personal and Collective Efficacy in Changing Societies* (pp. 1-45). New York: Cambridge University Pres.
6. Bilgin, K.E. (2020). *Halk Oyunları Oynayan Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
7. Budak, S. (2005). "Psikoloji Sözlüğü". Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
8. Canpolat, A.M. ve Çetinkalp, Z.K. (2011). "İlköğretim II. Kademe Öğrenci Sporcuların Başarı Algısı ve Öz-Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişki". *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 14-19.
9. Cengiz, R, Aytan, K.G. ve Abakay, U. (2012). "Taekwondo Sporcularının Algıladığı Liderlik Özellikleri ile Öz Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişki". *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 69-78.
10. Ceylan, T, Ermiş, E., Ceylan, L. ve Erilli, N.A. (2020). "Futbol Hakemlerinin Sargınlık ve Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi". *Journal of International Social Research*, 13(75), 934-940.
11. Cinpolat, T., Alıncak, F. ve Abakay, U. (2016). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi". *Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 38-47.
12. Çakır, Ö, Kan, A. ve Sünbül, Ö. (2006). "Öğretmenlik Meslek Bilgisi ve Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Tutum ve Özyeterlilik Açısından Değerlendirilmesi". *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36-47.
13. Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlilik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi". *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
14. Çeviker, A. (2017). *Bedensel Engelli Spor Kulüplerinde Görev Yapan Antrenörlerin, Antrenörlük Mesleki Etik İlkelerine Uyma Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
15. Demircioğlu, S. (2014). *Örnek Olaya Dayalı Öğrenme Yönteminin Lise Öğrencilerinin Fizik Dersinde Kavramsal Anlamaları ve Özyeterlilik İnançları Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
16. Demirtaş, H, Cömert, M. ve Özer N. (2011). "Öğretmen Adaylarının Özyeterlilik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları". *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(159), 96-111.
17. Dinçer, E. (2019). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi/Muş İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
18. Durdubaş, D, Kelecek, S. ve Kuruç, Z. (2020). "Türk Antrenörlerin Spor Psikolojisine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Tutumları". *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(4), 146-157.
19. Durmuşoğlu, M.C, Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). "Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Ait Tutumları". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76- 86. Ankara
20. Erdemli, E. (2019). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumu ile Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
21. Etiler, İ.E. (2017). *Sekiz Haftalık Antrenmanda Sözel Geribildirim, Basketbolda Turnike, Top Sürme, Yaşam Doyumu ve Öz Yeterlilik Üzerine Etkisi*.

- Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
22. Feltz, D.L, Chase, M.A, Moritz, S.E. and Sullivan, P.J. (1999). "A Conceptual Model of Coaching Efficacy: Preliminary Investigation and Instrument Development". *Journal of Educational Psychology*, 91, 765-776.
23. Green, B.C. (2008). "Sports as an Agent for Social and Personal Change". In: V. Girginov (Ed.) *Management of Sport Development*. (129-146). UK: Elsevier Oxford.
24. Güllü, M. (2007). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
25. Hoy, W.K. and Woolfolk, A.E. (1993). "Teacher's Sense of Efficacy and The Organizational Health of Schools". *Elementary School Journal*, 93, 355-372.
26. Kayhan, R.F. ve Erdem, K. (2019). "Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Antrenörlük Mesleğine Tutumlarının İncelenmesi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(68), 1415-1421.
27. Kızılet A. (1991). Profesyonel Futbol Takımlarında Genç Takımların Yeniden Teşkilatlanması Türkiye İçin Alt Yapı Modeli. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
28. Koçak, Ç.V. (2020). "Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 313-329.
29. Koçak, Ç.V. (2020). "Antrenörlüğe Yönelik Tutumların Ölçülmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması". *International Sport Science Student Studies*, 2(1), 36-47.
30. Konter, E. (2006). "Bir Lider Olarak Antrenör". İstanbul: Alfa Yayınları.
31. Muratlı, S. (2007). *Antrenman Bilimi Yaklaşımıyla Çocuk ve Spor*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
32. Nwankwo B.C. and Onyishi I.C. (2012). "Role of Self-Efficacy, Gender and Category of Athletes in Coping with Sports Stres". *IFE Psychologia: An International Journal*, 20(2), 94-101.
33. Oğuz, A. ve Topkaya, N. (2008). "Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmen Özyeterlik İnançları ile Öğretmenliğe İlişkin Tutumları". *Akademik Bakış*, 14(1), 23-36.
34. Ongan H.T. ve Demiröz D.M. (2010). "Akademik futbol, futbolda rekabet –başarı ilişkisi". İstanbul: Hiperlink Yayınları.
35. Sarı İ. (2013). Güreşçilerin Motivasyonu ve Özyeterlikleri ile Antrenörlerin Liderlik Davranışlarının İlişkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
36. Taşdemir, D.Ş. ve Demirkan, E. (2022). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 17(1), 145-161. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.54174>
37. Tatlıcı, M. ve Kırmıoğlu, H. (2008). "Atletizm Antrenörlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi". *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 34-47.
38. Tavşancıl, E. (2002). "Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi". Ankara: Nobel Yayıncılık.
39. Tepe, D. (2011). Okulöncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarını Belirleme Ölçeği Geliştirme. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
40. Ünlü, Ç., Akyol, G. ve Bülbül, A. (2021). "Hayatın Anlam ve Amacı: Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencileri ile İlişkilendirilmesi". *Spor Eğitim Dergisi*, 5(1), 38-51.